

“Cultuur gaat niet over verschillen, maar over wat ons bindt”

Allochtone studenten zijn ondernemend en ondernemerschap is belangrijk voor innovatie. De Haagse Hogeschool deed een cultuuronderzoek naar het gedrag van jonge, allochtone ondernemers. Een gesprek met Saskia Harkema (foto), lector Innoveren en Ondernemen.

De aanleiding voor het onderzoek lag bij het feit dat van de vele allochtone studenten op de Haagse Hogeschool de resultaten doorgaans slechter zijn en er sprake was en is van veel uitval. Saskia Harkema: “Dat leidde op zijn beurt weer tot een terugval in de instroom van het aantal allochtone studenten. Het blijkt dat allochtone studenten over het algemeen ondernemender zijn en wij wilden onderzoeken of dat cultuurgebonden is. En zo ja, of je het kunt beïnvloeden.”

Een ding dat in het onderzoek duidelijk naar voren kwam was het verschil tussen de individualistische Nederlandse cultuur en de collectivistische cultuur van veel allochtonen. Harkema: “In Zuid-Europese culturen, maar ook in Marokko, Turkije en Suriname is het collectief belangrijk. Ook jonge allochtone ondernemers die vastlopen, vallen terug op de familie en de eigen groep. Ze regelen hun zaken op een andere manier. Wij zouden naar een bank gaan. Samenwerking in een groep waarbij je elkaar helpt, is een goede zaak. De vraag is of het niet remmend werkt op innovatief gedrag, wanneer je alleen die groep hebt en wellicht het gedrag van de groep kopieert.”

Allochtone ondernemers blijken eerder te stoppen. Harkema: “Je wordt beperkt in het zoeken naar mogelijkheden wanneer je alleen terug kan vallen op je eigen groep.” Het onderzoek wijst uit dat allochtone ondernemers een afstand ervaren tot werkgeversorganisaties of de Kamer van Koophandel, maar dat dit omgekeerd ook het geval is. Het is dus vooral zaak dat beide kanten zich wat meer in de ander verplaatsen. De aanbevelingen die het rapport Succesvol Kleurrijk Ondernemerschap doet aan jonge allochtone ondernemers, ondernemersorganisaties en beleidsmakers of onderwijsinstellingen zijn vooral praktisch van aard. Ze wijzen vooral op het belang van het betrekken van de ander bij wat jij doet.

Saskia Harkema: “Als ik mensen als Rita Verdonk een beroep hoor doen op onze culturele identiteit, dan vraag ik me toch af wat dat dan is. Waar hebben we het dan over? Over onze normen en waarden? Of over het feit of je Sinterklaas viert en haring lust? Het klinkt alsof je moet voldoen aan iets dat vast en statisch is. Maar dat is nou net het punt. Cultuur is nooit statisch. Zij is dynamisch en altijd in beweging. Het hoort dus niet over Sinterklaas te gaan, maar over onze normen en waarden die iets zeggen over hoe wij hier in dit land met elkaar problemen oplossen. Uiteindelijk gaat cultuur niet over de verschillen, maar over wat ons bindt. Je zoekt die verbindingen dan ook op het vlak waar je samen problemen oplost en in dit geval op het gebied van innovatie en ondernemerschap.”

Multiculturaliteit verbinden met economische groei is een belangrijke opgave, zo meent Harkema. “Als cultuur geen statisch iets is, dan brengt het per definitie onzekerheid met zich mee omdat het altijd beweegt. Je zult daarmee om moeten gaan door de verbindingen te maken. Je moet die andere cultuur ook leren kennen, want je kunt er niet meer omheen. Om economisch te kunnen blijven groeien en innoveren, hebben we iedereen nodig.”